

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa K. W. i C. W.
przeciwko K. W. i M. B.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 stycznia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 31 października 2014 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń, których treść nie satysfakcjonuje strony. Koniecznej

selekcji skarg pod kątem służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Skarżący wskazali, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania usprawiedliwiają przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, pkt 3 i pkt 4 k.p.c., a zatem, że występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) oraz, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Powołana we wniosku o przyjęcie skargi argumentacja nie prowadzi w ocenie Sądu Najwyższego do wniosku, że przesłanki te rzeczywiście zaistniały.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy zagadnienie to jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest ono „istotne”.

Pytanie sformułowane przez pełnomocnika skarżących jako istotne zagadnienie prawne, w rzeczywistości jest zarzutem kwestionującym prawidłowość postępowania sądu drugiej instancji nie stanowi zaś konstrukcyjnie prawidłowo sformułowanego zagadnienia prawnego.

Odnosząc się do przywołanej we wniosku przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako podstawy przyjęcia skargi do rozpoznania, należy

przypomnieć, że jej wykazanie wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu usprawiedliwiającego taką ocenę.

Oczywista zasadność skargi ma miejsce wówczas, gdy jest widoczna *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby badania szczegółów, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ. i powołane w jego uzasadnieniu orzeczenia). Mimo bowiem nawet oczywistego naruszenia prawa, wyrok może być prawidłowy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, nie publ.).

Skarżący nie przedstawili wywodu usprawiedliwiającego twierdzenie, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w powyższym rozumieniu oraz że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy.

Według uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w sprawie zaistniała nadto nieważność postępowania spowodowana pozbawieniem skarżących możliwości obrony ich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.), gdyż sąd drugiej instancji nie dostrzegł z urzędu, że sąd pierwszej instancji nie pouczył powodów o ciążących na nich obowiązkach dowodowych, wbrew treści art. 5 k.p.c., 210 § 2¹ k.p.c. i art. 212 k.p.c.

W ocenie Sądu Najwyższego, wszystkie powołane wyżej przepisy nakładają na sąd powinności określonego działania, ale tylko wówczas, jeżeli okoliczności konkretnej sprawy uzasadniają zastosowanie tych przepisów. Zaniechanie ich zastosowania przez sąd może stanowić wadliwość postępowania, która - o ile zostanie to wykazane *in concreto* - może mieć wpływ na treść orzeczenia

kończącego postępowanie, jednakże wadliwość ta nie prowadzi automatycznie do pozbawienia strony (uczestnika) możliwości działania w postępowaniu cywilnym w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c.

W judykaturze i doktrynie przyjmuje się zgodnie, że pozbawienie strony możliwości obrony jej praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. ma miejsce w sytuacji, w której z powodu wadliwych czynności procesowych sądu lub strony przeciwnej, skarżący nie mógł brać i nie brał udziału nie tylko w toku całego postępowania, ale także w jego istotnej części, przy czym chodzi o całkowite faktyczne pozbawienie strony możliwości obrony (por. postanowienie SN z dnia 28 listopada 2002 r., II CKN 399/01, nie publ. i wyrok Sądu Najwyższego z 13.06.2002 r., sygn. V CKN 1057/00, nie publ.), polegające np. na niezawiadomianiu strony o terminie posiedzeń sądowych, pozbawieniu możliwości składania pism procesowych, czy też wniosków dowodowych. W rozpoznawanej sprawie sytuacja taka nie wystąpiła.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i § 2 k.p.c.).